

2013-05-31

Skogsstyrelsen

Remissvar *Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 § SvL*

Svenska Jägareförbundet får härmed lämna följande yttrande över rubricerad remiss.

Sammanfattningsvis välkomnar Svenska Jägareförbundet översynen av 30 § Skogsvårdslagen, som reglerar den miljöhänsyn man är skyldig att ta när man bedriver skogsskötsel. Hela omfattningen av miljöhänsynen beror dock på utformningen av intrångsbegränsningen, som inte setts över. De flesta av dialogprojektets arbetsgrupper har dessutom enbart fått diskutera hänsyn inom ramen för den reviderade 30 § och dagens tillämpning av intrångsbegränsningen, utan att diskutera prioriteringar.

Förbundet vill betona att det är av avgörande betydelse för effektiviteten inom naturvården i skogen att begreppet intrångsbegränsning revideras fullständigt. Dagens utformning är inte kostnadseffektiv, och dessutom direkt kontraproduktiv ur ett naturvårdshänseende.

Svenska Jägareförbundet vill även betona vikten av att den hänsyn som tagits tidigt under omloppstiden bibehålls och att naturvärdena förädlas vidare allt eftersom bestånden utvecklas. Detta bör säkerställas genom framtida projekt.

Intrångsbegränsningen

Den svenska modellen bygger på tanken om en kombination av områdesskydd i olika former, samt generell och förstärkt hänsyn i produktionsskogen. Intrångsbegränsningen utgör den nivå av hänsyn en markägare är tvungen att ta utan kompensation. Om en trakt innehåller naturvärden där summan av produktionsbortfallet för all hänsyn som krävs för att bevara värdena är mindre än intrångsbegränsningen skall hänsyn tas till alla naturvärden. Uppgår det sammanlagda produktionsbortfallet för all hänsyn till ett högre belopp än intrångsbegränsningen skall markägaren prioritera mellan olika värden, men ta hänsyn motsvarande nivån för intrångsbegränsningen.

Begreppet intrångsbegränsning sätter därmed nivån för vilken hänsyn man är skyldig att ta inom skogsbruket; den exakta definitionen och nivån inom olika objekt är av central betydelse för uttolkningen av hela § 30 SvL och för all hänsyn som man är skyldig att ta inom skogsbruket.

Utgångspunkten för hur intrångsbegränsningen fastställts är grundlagens skrivningar om att pågående markanvändning inte får ”allvarligt försvåras” genom krav på hänsyn (utan ersättning). Uttolkningen av vad ”allvarligt försvåras” innebär lutar sig enbart på ett par domar. Utifrån dessa har Skogsstyrelsen extrapolerat, och skapat en kurva för toleransnivå. Enligt denna tvingas en markägare avstå 10 % av rotvärdet för en slutavverkning med ett nettovärde upp till 250 000, 5 % för ett värde 250 001-2 000 000 och 2 % för värden över två miljoner.

Med gällande utformning är man följaktligen skyldig att ta fem gånger större hänsyn per ytenhet vid små jämfört med stora avverkningar (10 % jämfört med 2 %). All naturvårdsbiologisk kunskap visar dock att behovet av hänsyn är större vid större avverkningar. Därmed går konstruktionen stick i stäv med vad som borde gälla för att mest effektivt gynna befintliga naturvärden.

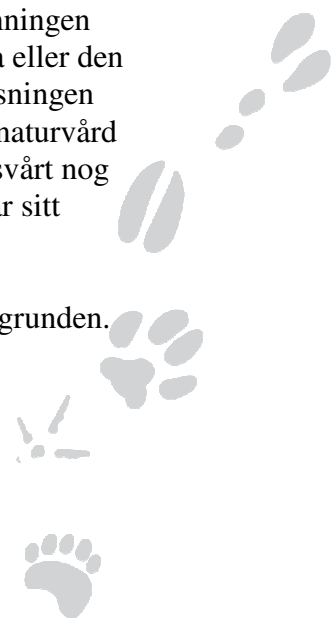
Konstruktionen innebär dessutom att det lönar sig mer att göra stora avverkningar än små, eftersom kravet på hänsyn minskar. Även detta går stick i stäv med vad man skulle vilja se ur ett naturvårdsperspektiv.

Vidare visar Skogsstyrelsens statistik föga förvånande att privata skogsägares avverkningar är mindre än bolagens, och ofta hamnar i den lägsta klassen där störst krav ställs på hänsyn. Privata skogsägare tvingas alltså ofta avstå upp till 10 %, medan multinationella bolag ofta avstår maximalt 2 %. Större inkomster ”beskattas” lägre än mindre inkomster och skogsbolagen gynnas av dagens konstruktion. De privata markägarna missgynnas däremot. Det är svårt att se något som helst skäl för utformningen av dagens system.

Idag visar Skogsstyrelsens statistik att naturvärdena når upp till intrångsbegränsningen endast för 25 % av avverkningarna. Denna bild skulle dock möjligen ändras radikalt om man vände på systemet, så att man i enlighet med naturvårdsbiologiska principer tvingades ta större hänsyn i stora än i små objekt. Alternativt kan man tänka sig en ”flat rate” på 5 % oavsett storlek och värde

Svenska Jägareförbundet anser att det är högst förvånande att inte utformningen av intrångsbegränsningen tilldragit sig större intresse från myndigheterna eller den ideella naturvården. Förbundet anser att utformningen av intrångsbegränsningen inte kan få fortsätta bygga på ett par rättsfall som indirekt innebär att all naturvård i produktionsskogen blir mindre kostnadseffektiv än nödvändigt. Det är svårt nog att nå miljö kvalitetsmålen utan att vi bygger system som direkt motverkar sitt syfte.

Begreppet intrångsbegränsning och dess utformning måste ses över från grunden.

Återställande av skada

Svenska Jägareförbundet anser att det är fullständigt oacceptabelt att återställande av skada ingår i intrångsbegränsningen. Med denna logik skulle man närmast kunna bete sig hur som helst, och slippa återställa eller betala för huvuddelen av de skador man orsakat.

Logiken bakom intrångsbegränsningen är sund om det exempelvis handlar om att lämna virkesvolym i form av evighetsträd, eller trädgrupper. Om man ur samhällets perspektiv anser att ett område hyser värden som motiverar att man avstår från en större virkesvolym så tvingas helt enkelt staten att kompensera markägaren i någon form. Upp till intrångsbegränsningen avstår alltså markägare från en viss intäkt, med hänsyn till allmänna intressen.

Denna situation är väsensskild från när man genom oförsiktighet eller medvetet orsakar körskador under skogsskötsel. Skadorna har allvarliga miljökonsekvenser och skall enligt alla regler undvikas. Att man då bara tvingas återställa dem till en kostnad upp till intrångsbegränsningen är helt oacceptabelt. Att skador som uppkommit genom oaktsamhet kan kvittas mot faktisk hänsyn är lika oacceptabelt. Kan man däremot visa att man genom att vara aktsam förhindrat körskador så är det rimligt att den kostnad detta medfört kan räknas in i intrångsbegränsningen, dock beroende på prioriteringsordningen inom objektet.

Med självklarhet måste målsättningen vara att det inte skall finnas körskador efter avslutad skötsel. Då kan inte skyldigheten att återställa uppkomna skador vara något som inskränks av intrångsbegränsningen.

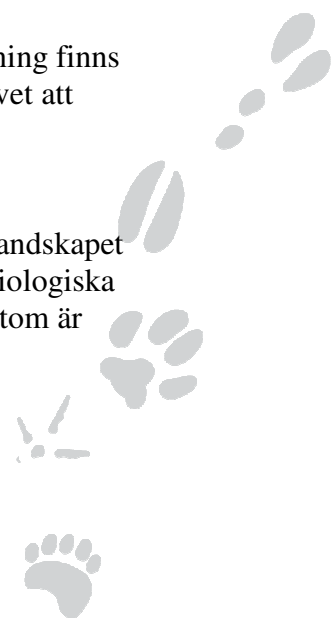
Det är knappast förvånande att körskadorna ökar när det inte finns något som helst ekonomiskt incitament att begränsa dem. Vad den frivilliga körskadepolicyn kommer att leda till återstår att se; så långt finns det inga uppenbara förändringar i beteendet.

Prioriteringsordning

Svenska Jägareförbundet välkomnar en tydligare prioriteringsordning av vilka hänsyn som skall tas inom ramen för intrångsbegränsningen. Utan en väldefinierad ambitionsnivå (intrångsbegränsning) samt prioriteringsordning finns en uppenbar risk att man inte uppnår de skogspolitiska målen och lagkravet att ”skogsbruk skall bedrivas med behållen biologisk mångfald”.

Skyddszoner & grön infrastruktur

Kant- och brynzoner mellan skogstyper och mellan skog och det öppna landskapet hör till de absolut artrikaste i landskapet. Det är av yttersta vikt för den biologiska mångfalden att man tar adekvat miljöhänsyn i dessa områden, som dessutom är

viktiga för landskap bilden. Vidare fungerar bryn och skyddszoner som grön infrastruktur. Svenska Jägareförbundet anser att konceptet ”grön infrastruktur” bör arbetas in i rapporten och föreskrifterna.

Grön infrastruktur bör läggas till som eget ändamål under skyddszoner Allmänna råd till 7 kap. 21 §

Artskyddsförordningen & Ett rikt växt- och djurliv

Svenska Jägareförbundet välkomnar att Skogsvårdslagen kopplas tydligt mot Artskyddsförordningen. Svenska Jägareförbundet anser att tydligt fokus på vilken hänsyn som skall tas i olika naturtyper är den enda framkomliga vägen. Förbundet förordar följaktligen en rådgivning inriktade på miljötyper och strukturer gentemot brukarna, medan man fortfarande är skyldig att ta hänsyn till rödlistade arter i den utsträckning sådana förekomster är kända. Här kommer förhoppningsvis de nya målbilderna för hänsynskrävande biotoper väl till pass, men de måste kompletteras med kvantitativa mål för vilken hänsyn som skall tas.

Rekreativvärden

Den ”svenska modellen”, med krav på miljöhänsyn även inom produktions-skogen, har en mycket viktig funktion för naturvården. Samtidigt är modellen central för möjligheterna till friluftsliv och rekreation i skogslandet; en skog utan miljöhänsyn kommer av flertalet besökare troligen att upplevas som mindre tilltalande. Därmed påverkar inriktningen på tagen hänsyn, samt hänsynsnivåerna, långt ifrån bara skogsägarna och dem som utför åtgärder i skogen. Svenska Jägareförbundet anser att det är viktigt att tydliggöra betydelsen av tagen miljöhänsyn även ur ett rekreativperspektiv.

Skärpta skrivningar

Svenska Jägareförbundet anser att föreskrifter och allmänna råd bör vara så tydliga som möjligt, samt att kvantitativa och mätbara mål bör eftersträvas.

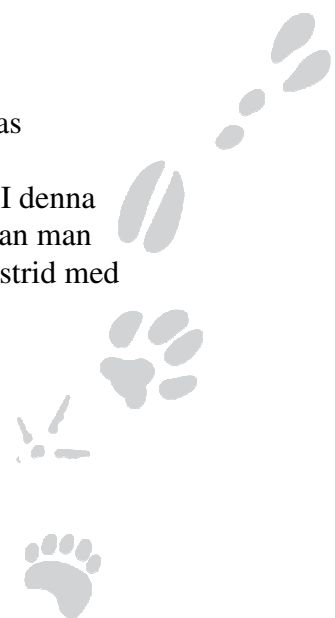
Rapporten föreslår att 19 § skall ändras från:

19 § Skador till följd av skogsbruksåtgärder ska undvikas eller begränsas

till

19 § Skador till följd av skogsbruksåtgärder ska *förhindras* eller begränsas

Detta är ett exempel på en ändring som inte tillför någon ökad tydlighet. I denna skrivning bör ”eller begränsas” utgå. Oavsett den föreslagna ändringen kan man annars fortfarande göra nästan vilka åtgärder som helst utan att det står i strid med skrivningen.

§ 34

Under § 34 finns ett förslag till ändring enligt följande:

34 § Om föreskrifterna inte har följts och detta medför skada ska följande åtgärder vidtas.

1. Kulturmiljöer och kulturlämningar ska om möjligt återställas om körskador och spår efter markberedning uppstått. Kulturmiljöer och kulturlämningar ska rensas från täckande röjnings-, hyggesrensning- och avverkningsrester, så att **de** är väl synliga vid kommande åtgärder.

Här har det smugit sig in ett syftningsfel, så att ”de” syftar på avverkningsrester.

För Svenska Jägareförbundet

Daniel Ligné
Riksjaktvårdskonsulent

Fredrik Widemo
Naturvårdsstrateg

